

A mi szűkebb, mindennapi életünkbe zökkenve vissza, megállapíthatjuk, hogy nálunk is és most is megvan az életnek a Minotaurusza, amely ugyan nem életet kíván áldozatul, de időt, energiát, anyagi és szellemi javakat. De ebből is van kivezető út: fokozottabb éberség s a felsőbb irányítókhoz való helyes igazodás.

Így állunk és tünődünk az 1982. év első reggelén. Mintha csak Bethesda partján állanánk, figyeljünk Jézus szavára, aki reményt kelteően biztat: *csak szeress! Istent és embert! S meglásd, minden bajodból kigyógyulsz. Egészségesen érkezel az esztendő túlsó partjára. Ámen.*

SZABÓ ZOLTÁN

MENNYIVEL VAGY TOK TÖBBEK?

Mt 5,46—47

Az emberi élet örök jellemzője a fejlődés. Jézus tanítása, „Legyetek azért tökéletesek, miként a ti mennyei Atyátok tökéletes“, nem valósulhat meg egyik napról a másikra. Ez egy hosszú folyamat, mely elkezdődött valamikor a teremtés hajnalán s kisebb-nagyobb megállásokkal, majd nekirugaszkodásokkal folytatódott mind a mai napig és folytatódik a mi életünkben is. Ha összehasonlítjuk mai életünket a tegnappival, vagy elődeink, őseink életével, mindjárt észrevesszük, hogy az élet minden területén mennyire érvényesül a fejlődés, az előrehaladás.

A fejlődés megvalósulását látjuk a tudományban. Évezredekkel ezelőtt az ember imádta a napot, a különböző természeti jelenségeket, mert nem ismerte; ma energiájukat próbálja felfogni s életünk jobbátételére felhasználni. Az ősember, ha felnézett a csillagos égre, a megismerhetetlen titokzatosságot látta benne, s hitte hogy élete a csillagok járásától függ. Ma tudjuk, hogy a csillagok is éppúgy alkotó elemei a mindenségnek, mint a földünk, melyen élünk. Fejlődést látunk a közlekedésben. Alig másfél századdal ezelőtt még óriási távolságok léteztek a földön. Az emberek lassan közlekedtek. Ma gépek szállítanak, melyeknek sebessége még a hangét is túlhaladja. A távolságok csökkentek, s a föld mind kisebb lett, azzá tette az emberi tudás fejlődése.

Óriási fejlődést tapasztalhatunk a művelődés területén. Néhány évszázaddal ezelőtt ritkaságszámba ment az írni, olvasni tudó ember. A felfedezések, az új eszmék éveken, sőt évtizedeken keresztül, csigalassúsággal terjedtek egyik országból a másikba. Aztán jött a nyomda, a telefon, a rádió, a televízió, s ma pillanatok alatt megtudhatjuk azt, ami a föld másik oldalán, ezer kilométerekre tőlünk történik.

Gondoljunk a sport világra, ahol az ember akaratával, tudásával és fizikai erejével mind csodálatosabb eredményeket ér el, amelyek azonban csak ideig-óráig maradnak csúcsok, mert ott is érvényesül az élet örök törvénye, a fejlődés.

A fejlődés egyik mozgató rugója az ember örök elégedetlensége, szüntelen többrevágása. A fejlődést azok az emberek valósítják meg,

akik nem elégednek meg azzal, ami tegnap volt, amit tegnap tudtak, amit tegnap véghezvittek, hanem ma, de méginkább holnap többet akarnak tudni, cselekedni, megvalósítani. A fejlődés előrevivői azok az emberek, akik többek akarnak lenni, mint mások. Ezért sem fáradságot nem kímélnék, sem az áldozatoktól nem riadnak vissza. Többrevágásukban nem akadályozhatja meg az emberi gyarlóság, mert ők képesek felülemelkedni azon.

Ha vizsgáljuk vallásunk alapvető tanításait tartalmazó könyvünket, a Bibliát, annak valláserkölcsei követelményeiben is megtaláljuk a fejlődést. Mózes erkölcsi parancsolatai csupán az alapvető etikai követelményeket állították a nép elé. Ugyanezt teszi a vallásos élet területén is, az alapozást végzi el. Ezen az alapon aztán a próféták építenek tovább. Tanításukban már úgy jelenik meg az ember, mint valláserkölcsei érzékkel és szabadsággal rendelkező teremtmény. A próféták eszmévilágában helyet kap a szeretet is, melynek szerepet kell játszania úgy a vallásos, mint az erkölcsi életben.

A próféták azonban csak saját népükhöz szóltak, és követeléseiket is csak honfitársaik elé állították. A büntetésre és jutalomra különös hangsúlyt fektettek tanításuk során. Azért kell betartani a valláserkölcsei törvényeket, mert ellenkező esetben a nép magára vonja Jáhveh haragját, aki nemcsak felbontja az Izraellel kötött szövetséget, de könyörtelenül lesújt mindazokra, akik törvényét megszegik. Ha pedig a parancsolatokat megtartják, akkor Jáhveh is fenntartja a megkötött szövetséget, gondoskodik népéről és nagyra teszi.

Jézus erről az alapról indul el, de a prófétáknál is többet követel. Ő nem kizárólagosan a zsidó néphez szól: az emberiség prófétája, valláserkölcsei tanítója akart lenni. Jézus újat és többet hoz minden tekintetben. Az embert úgy tekinti, mint szabad akarattal rendelkező erkölcsi lényt, aki felelősséggel tartozik önmagáért, aki meg tudja különböztetni a jót a rossztól; aki a jót nem a jutalom reményében kell hogy keresse és cselekedje, hanem erkölcsi öntudatából kifolyólag. A rosszat nem a büntetéstől való félelem miatt kell elkerülje, hanem a saját erkölcsi érzékétől indítva, azért, hogy lelkiismerete tisztaságát megőrizze. Ehhez az emberhez szólott Jézus a „hegyen“, amikor „hozzámenének az ő tanítványai... s megnyitván száját, tanítja őket“.

A Hegyi beszéd Jézus programbeszéde, amelyben evangéliumának alapvető eszméit, vezárfonalát határozza meg. Beszédét boldogságtanával kezdi, amely eddig ismeretlen volt, s amelyet csak egy valóban erkölcsi magaslaton álló ember érthet meg és fogadhat el. Jézus ezután rátér a tanítványok, a követők szerepére, ami nem más, mint a példamutatás az evangéliumi tanítás megélése által. Feladatuk, hogy legyenek „a föld sója“, „a világ világossága“, a meggyújtott gyertya, amelynek világítani kell mindazoknak, kik a házban vannak, hogy „lássák a ti jó cselekedeteiteket“. Ez a tanítványok kötelessége, hogy példamutatásukkal tegyenek bizonyosságot arról, hogy ők többek, mint azok, akik nem ismerik az evangéliumot, akik nem vallják tanítványoknak magukat.

Jézus, hogy hallgatói minél jobban megértsék evangéliumát, összehasonlítást tesz a tanítása és a régi parancsolat között. Mindenekelőtt kijelenti, hogy ő nem szándékszik elszakadni a régi parancsolatoktól, nem akarja eltörölni azokat. Mégis az ő tanítása más, mert

több azoknál. Nagyobb követelményt állít tanítványai elé, mert többre kell törekednie annak, aki az épületet nemcsak megtartani, de továbbépíteni is akarja.

Jézus tanításának legfontosabb része a feltétel nélküli Isten- és emberszeretet. Szeretettánát összehasonlítással így összegezi: „Megmondott: szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet; én pedig azt mondom néktek: Szeressétek az ellenségeiteket...” Jézus ebben a megfogalmazásban a lehető legmagasabb követelményt állította követői elé. Tette ezt azért, hogy világos legyen előttük a cél, hogy nekik többnek kell lenniök, többet kell cselekedniök, az erkölcsi élet mindig magasabb szintjére kell vigyázniuk és felemelkedniök. „Mert ha csak azokat szeretitek, akik titeket szeretnek, micsoda jutalmát veszitek? Avagy a vámszedők is nem ugyanazt cselekszik-é? És ha csak a ti atyátokfiait köszöntitek, mit cselekedtek másoknál többet? Nemde a vámszedők is nem azonképpen cselekszenek-é?” Jézus ezekben a szavakban fogalmazza meg tanításának egyik legfontosabb követelményét: „*Mit cselekedtek másoknál többet?*” Kérdés, és a kérdésben benne van a követelés is. Nektek másoknál többnek kell lennetek, másoknál többet kell cselekednetek a szeretet áldott cselekedeteiből, azokból, amelyek az erkölcsi életet egyedül képesek magasabb szintre emelni.

Nem véletlen, hogy Jézus az összehasonlításban a vámszedőket használja. Ezt nem azért teszi, mintha lenézte, megvetette, bűnösnek tartotta volna ezeket az embereket, hanem mert tudta, hogy hallgatósága így vélekedik róla, s ezáltal a feltett kérdés még inkább belévsődik a tanítványok lelkébe.

„Mit cselekedtek másoknál többet?” — teszem fel ma én is a kérdést önmagunknak, akik mindnyájan Jézus követőinek tartjuk magunkat. Mennyivel vagyunk erősebbek a kísértésekben másoknál; mennyivel nagyobb lelkünkben a megbocsátókészség; mennyivel tisztább életet élünk másoknál; mennyivel vagyunk áldozatkészebbek, hűségesebbek, bátrabbak; mennyivel több a holnapba vetett hitünk és reménységünk; mennyivel gyakoroljuk jobban a szeretet cselekedeteit másoknál? És mit cselekedtünk tegnapi önmagunknál többet? Mert csak a több visz előre, csak a több segít hozzá minket ahhoz, hogy a fejlődés, a haladás szolgálatába álljunk.

Ma egyházkörünk évi rendes közgyűlésén számba vettük egy év eredményeit, megvalósításait. Megnyugvással állapítottuk meg, hogy az elmúlt időszakban egyházközségeink élték a maguk hivatásos életét. De ezzel nem lehetünk teljes mértékben elégedettek, mert nekünk nemcsak élnünk és megmaradnunk kell, hanem fejlődünk, haladnunk is. Ezt pedig csak úgy érhetjük el, ha erős lélekkel elhatározzuk, hogy a jövőben nemcsak másoknál, de tegnapi önmagunknál is többek leszünk, jobban cselekszünk. Ámen.

PREDIKÁCIÓVÁZLATOK

KEDEI MÓZES

A szülőföld hangja

Mt 6,21

A falu felett ragyogó tavaszi napfényben, a határban járva, kezembe vettem egy maroknyi rögöt. És a rög beszélni kezdett. Egy maroknyi anyag, a felületesen szemlélődő embernek nem mond semmit, de aki az élet mélyébe néz, bejárja a lét rejtett zugait, annak sokat beszél. Hisz ez a mi anyagba írt történelmünk, munkás jelenünk és boldog jövődönk. Szorítsd rá füledet és hallod az ősök hangját, nyisd ki a szemed, és a múlt fényképei bomlanak fel szemed előtt. A tavaszi rögökből őseid beszélnek: itt gyújtottunk tüzet a jövőnek, itt hulltak bele könnyeink a bánat vizébe, itt éreztük meg az élet ritmusát és harmóniáját, gyönyörködtünk a magasan szálló felhőkben, a kék ég tisztaságában, a folyó víztükrének villanásaiban. Itt foltozta az élet sorsruhánkat öröm- és bánatfoltokkal. Itt kellett szántani és vetni a mindennapi kenyérért. Itt építettük otthonunkat és hazánkat, éltük és hirdettük a jézusi evangéliumot.

Mennyi hit, akarat, szeretet, ragaszkodás, küzdelem, veríték van egy darabka rögben! Fogd kezedbe és tanulj abból lángoló hitet, szívós, mindent lebíró akaratot, jövőt építő, izmos küzdelmet. Benne van a mező reményt ígérő zöld színe, virágos mezők nagy ígérete, a hegyek örökös tekintete, a völgyek termő kedve. Benne van örömeidnek rugója, véred lüktetése, szellemed szárnyalása.

Az ember csak ott nőhet nagyra, ahol született. Akik hűtlenül elhagyják a bölcső földjét, olyanok lesznek, mint az a fa, melynek gyökere a földre szakad, s amelyet már hiába ültetnek át, mert levelei sárgulni kezdenek és kiszárad.

Ez a föld számunkra szent. Ez a mi sorsunk, a mi életünk. Számunkra csak itt van élet, szépség és erő, akik kötelességet érzünk magunkban e földdel szemben, akik életünket küldetésnek, hivatásnak tekintjük.

Nemrég szülőfalunkba öreg vándor érkezett Kanadából. Ifjúkorában, a húszas években vándorolt ki többedmagával a jobb sors reményében. Hosszú évtizedek után megszólalt benne a belső hang és hazahozta. Megkérdeztem, miért jött? Kérdésekre így válaszolt: Itthon akarok meghalni.

Minden nép fia csak ott nőhet nagyra, ahol született. Nagy emberek, vallásalapítók, írók, költők, művészek nem légüres térben lettek lángoszlopok, hanem sorstársaik között, népük körében.

Az evangéliumokból tudjuk, hogy Jézus mennyire szerette azt a földet, ahol született, a népet, mely életet adott neki. Minden gyógyító, embernemesítő gondolata és cselekedete kicsiny nemzetén függött. Szerette szülőföldjét és népét sokszor kemény, de igaz szeretettel. Érte lán-golt és búsult, tanított és példát adott. Népeért való lángolásában, tanításában és példaadásaiban nőtt túl a nemzeti kereteken és vált az egyetemes hívő emberiség példaadóává.